

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון ט"ו - פרשת תזריע תשפ"ד

'וראה הכהן אחרי הכנס את הנגע' - לאחר שאדם חוזר בתשובה, בודקים בבית דין של מעלה את מעשיו.

'וזהנה לא הפך הנגע את עינו' - ומתגלה שהאדם לא תיקן את מעשיו, והוא חשב בליבו שדי לו אם יעזוב את החטא, ולא טרח לתקן ולהתוודות לו מעשיו הרעים. וממילא 'הנגע לא הפך את עינו', כי הוא לא תיקן את מה שפגם, והיגעי' לא שינה את מהותו, והרושם הרע שעשה במעשיו נותר כפי שהיה.

'והנגע לא קשה' - אמנם אדם זה קיבל על עצמו שלא להמשיך בחטא, ולא יסיף עוד על מה שכבר חטא, אבל עדיין מעשיו הראשונים, מה שחטא, לא באו על תיקונם, והקלקול נותר ללא תיקון.

ולכן **'טמא הוא'**, והוא עדיין זקוק לתיקון גדול בדרכי התשובה.

וכיצד הוא התיקון? צריך 'לשרוף' את הרושם הרע שהותיר החטא, על ידי לימוד תורה שנמשלה לאש, כמו שנאמר (ירמיה כג כט) 'הלא כה דברך כאשר באום ה'. וגם יכול לתקן את מעשיו על ידי צימות וסיוגופים, שהם מכחישים את גופו של האדם, ומחממים את תבערתו הפנימית, כדי שבכך יישרף העוון שלו וימחק הרושם הרע שהותירו מעשיו בשמתו.

ואם יחשוב אדם, שמספיקה לו תשובה חלשה, כלומר, שהוא רק יחליט להפסיק לחטוא מכאן ולהבא, אבל הוא לא יתודה על החטא שלו ולא יתקן את מעשיו הראשונים, עליו לדעת כי **'פקחת היא'**, כלומר, תשובה כזו היא ממדרגות התשובה הפחותות ביותר, ולא יזכה על ידי כך לתשובה אמיתית ושלימה.

אבל אם ישוב בתשובה שלימה, ויתקן את מעשיו הראשונים, עליו אמר הכתוב **'ואם ראה הכהן והנה כהה הנגע, אחרי הכנס אותו, שיהכה הגדול של מעלה'**, שהוא המלאך מיכאל, כידוע, בודק את מעשיו, וכשוראה שהואדם תיקן את חטאיו, ונמחה הרושם של העוון, אז **'וקרע אותו מן הבגד'**, מוחקים לחוטא את הרושם שהשאירו מעשיו על בגדי הנשמה, כי מעשיו של אדם נקראים 'בגד' לנשמה. **'או מן העור'** - או מגופו של האדם, שגם מגופו מוחקים את הרושם שהותיר החטא.

יום שישי

בענין מידת הכעס

רבינו אביר יעקב בספרו 'פיתוחי חותם' מאריך בענין מידת הכעס, שיש לה כמה ענפים:

לעתים יש כעס שיוצא החוצה, כאשר כועס צועק על אחרים, ויש גם כעס עצור, שנותר בתוכו, וזו היא מידת הקפדנות, כאשר בן אדם מעביר ביקורת על אחרים או על מעשים שעשו, ומידת הקפדנות הזו היא אחת מחלקי מידת הכעס, אפילו שלכפי חוץ היא לא נראית כמוה.

מגן 'אביר יעקב' מוסיף עוד בזה, שאפילו שמידת הכעס היא חמורה וקשה, אבל יש כעס שהוא אינו מזיק, אלא הוא אפילו טוב ומועיל:

זה הוא הכעס של תלמידי חכמים שכועסים בדברי תורה, ומתנצחים ביניהם, כי כעס כזה הוא כולו לשם שמים.

כמו כן, יש לעתים צדיקים שהשליחות שלהם בעולם הזה היא להחזיר בני אדם בתשובה, והם צריכים להוכיח אותם, להעמיד אותם על טעותם, ולהורות להם דרך תשובה.

ואמנם ראוי להוכיח בנחת ובדרך נעימה המתקבלת על הלב, אך לעתים צדיקי ימינו, ויש צורך להורות לבעלי העבירה פנים כעסות, כדי להבהיר להם את חומרת מעשיהם, וזהו כעס שמטרתו היא לקרב יהודים לתורה, ואין בה שום פגם. על ענין זה רומז הפסוק בפרשת מצורע: **'ואם פרוח תפרח הצרעת בעור ונסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן'**, לעתים הצרעת - שהיא רמז לכעס - לא מגיעה מפנימיותו של האדם, אלא 'מן העור ולחוץ', כי זהו רק מראית עין של כעס, אבל באמת בפנימיותה היא מידה ראויה ונכונה, כי מטרתה טובה.

על זה נאמר **'וכסתה הצרעת את כל עור הנגע'**, כלומר, כעס כזה אין בו שום 'נגע', והוא לא פסול, כי הטומאה הבאה על ידי כעס, כאן היא 'מכוסה' ונעלמת. אלא 'לכל מראה עיני הכהן', כי הצדיק ראה כאן צורך לכעוס, כדי לקרב יהודים לדרך הישר, או כדי ללמד תורה לתלמידיו, והקב"ה יודע תעלומות, מכיר בכעסם של הצדיקים הללו, ויודע שהם כעסו אך ורק לשם שמים.

המלכים.

אדם בשר ודם, אין לו שום יכולת להתגאות, כי אם רק יתבונן על עצמו, מי הוא ומה הוא, מיד יבין שהוא בסך הכל יצור נברא, וכל חייו ומעשיו נתונים לו בחסד מאת הקב"ה. ועל מה יתגאה?? על פי זה מפרש רבינו אביר יעקב בספרו 'פיתוחי חותם' את הפסוק בפרשת הצרעת: **'מראה הנגע עמוק מעור בשרו, נגע צרעת הוא'**, כי יש אדם שידע את רעתה של מידת הגאווה, וכמה היא מאוסה בעיני הקב"ה, וכל זה לא מונע אותו מלהתגאות בלבו.

ואמנם הוא משתדל כלפי חוץ לדבר דיבורי שפלות וענוה, אבל בתוככי לבו הוא גאה ומתנשא.

ועל אדם כזה אמר הפסוק: **'מראה הנגע, המידה הרעה והמגונה של הגאווה, שהיא דומה לצרעת, עמוק מעור בשרו'**, כלומר, היא לא ניכרת כלפי חוץ, אלא רק בתוכו פנימה, עמוק עמוק, מסתתרת לה הגאווה שלכלב.

'נגע צרעת הוא', זו נחשבת לגאווה פסולה ומגונה, כמו כל גאווה הניכרת כלפי חוץ.

והמידה הרעה הזו, אפילו שהוא מסתירה בתוך ליבו, והיא לא נראית כלפי חוץ, היא מגונה, והוא נענש עליה, כמו שממשיך הכתוב: **'וראה הכהן וטימא אותו'**, כלומר בבית דין של מעלה הוא יינש על כך, כי אז ואים גם את סתרי הלב, והקב"ה יודע מחשבות ותעלומות סתרי כל ח.

יום רביעי

עונשו של המחזיק בחטאיו

הצדיקים במשך כל ימיהם טורחים לקיים מצוות ולעשות מעשים טובים, וזו תכלית כל חייהם בעולם הזה. וכאשר הם יגיעו לעולם הבא, הם יזכו לשכר גדול על מעשיהם הטובים.

אולם מלבד מעשיהם הטובים, הם גם זוכים שמהמצוות יהיה להם 'לבוש' לנשמה, ועם המלבוש הזה הנשמה עולה לשמים ומגיעה אל עולם האמת.

לעומת זאת, הרשעים, שמקלקלים במעשיהם בעולם הזה, גם הלבוש של נשמתם נקרע, והוא נעשה קרעים קרעים. כך מבאר רבינו אביר יעקב בספרו 'פיתוחי חותם':

על פי זה מבאר רבינו את פסוקי הפרשה, בענין המצורע המשתלח מחוץ למחנה, שזה רומז לאיש החוטא, שהוא טמא וחולה כמו מצורע, מחמת העוונות שבידו, כי הם מטמאים את גופו ואת נשמתו.

ואמר הכתוב **'וצרוע אשר בו הנגע'** - החוטא הזה, **'בגדיו יהיו פורומים'** - גם המצוות שצבר קודם החטא, שעל ידם נברא לו בגד ללבוש הנשמה, כעת הכל נפרם ונקרע, מחמת העבירות שלו.

'ראשו יהיה פרוע' - גם השכינה ששרתה על ראשו בתחילה, מסתלקת ממנו בשעת החטא, והוא נשאר פרוע וריקן.

'ועל שפם יעטה' - ראוי לו לכסות את שפתיו, ולא להתפלל, כי מלבוש הנשמה, כעת הכל נפרם ונקרע, הוא עוסק בחטא, ואם יתפלל כשהחטא עדיין בידו, תפילתו תלך לכוחות חיצוניים, ולכן מוטב לו לשתוק, ולשוב בתשובה קודם שיתפלל.

'טמא טמא יקרא' - האיש הטמא, כלומר, החוטא, 'טמא יקרא', דבריו שהוא קורא בפיו, הם טמאים ופסולים, ותפילותיו הולכים לסטרא אחרא.

'כל ימי אשר הנגע בו' - כל עוד הוא מחזיק בחטאו, ולא עוזב את חטאיו לשוב בתשובה, אז **'טמא הוא'** - הוא טמא, ומעשיו פסולים וטמאים.

'בדד ישב' - החוטא יושב לבדו, בלי השכינה, כי היא מסתלקת ממנו, בגלל חטאיו.

'מחוץ למחנה מושבו' - הוא מורחק מתוך האומה הישראלית, עד שישבו מדרכו הרעה, ויעזבו את חטאיו.

יום חמישי

אין התשובה שלימה ללא תיקון המעשים

כאשר יהודי שב בתשובה, הוא מוכרח להתוודות, ולתקן את מעשיו וטמאיו. כאשר הוא נוהג כך, הוא זוכה שתשובתו מתקבלת, ועוונותיו נחפכים לו לזכויות.

מגן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' דורש את הענין כולו בפסוקי הפרשה, בפרשת נגעים:

יום ראשון

כל אחד צריך לשמוע בדרך שלו!

פרשת תזריע מתחילה בפסוק **'וידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'.**

מדויק מגן 'עטרת ראשנו רבי דוד אביחצירא הי"ד, שהיה נכדו של רבינו מרן אביר יעקב' זיע"ע, מדוע הזכירה התורה שתי לשונות של אמירה, גם **'וידבר'** וגם **'לאמור'**?

הוא מבאר זאת על פי הידוע, שיש הבדל בין דיבור המתאים לנשים, לבין דיבור המתאים לאנשים. ומקור החילוק הזה הוא בדברי הקב"ה למשה, כשציוה אותו להתכונן למתן תורה (שמות יט ג) **'כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל'**.

ופירש רש"י: 'בית יעקב' אלו הן הנשים, כי האשה היא עקרת הבית, והיא נקראת במקומות רבים במקרא בלשון 'בית', וביטוי של אדם זו אשתו, כידוע. ולנשים הלשון היא 'תאמר', שאמירה היא רכה ומסבירה. אבל 'לבני ישראל', שהם האנשים, נכתב לשון 'תגיד', שהם דברים הקשים נגיזים, כי האנשים יכולים לסבול גם מילים קשות.

לפי זה מבאר רבי דוד אביחצירא זצ"ל בספרו 'פתח האוהל' את ולשו הפסוק בפרשה שלנו: כי כאן ציותה התורה על המצוות של הנשים, בדיני טומאה של יולדת, ולכן הוסיפה גם לשון 'אמירה', ואמרה **'לאמור'**, כי נשים צריכות לשמוע בלשון נעימה ורכה, כדי שייכנסו ההלכות לליבם.

אמנם הפסוק מזכיר גם לשון **'וידבר'**, שהוא לשון של דיבור קשה, כי על כל איש ישראל מוטלת החובה לצוות את אשתו וללמד אותה את ההלכות הללו, ולצורך זה הוא צריך תחילה ללמוד את עצמו, כדי שיהיה בקי בהן באופן שהוא יוכל ללמד את אשתו את כל פרטי פרטים, בדיקדוק ובהבנה הנכונה.

לכן נאמר תחילה **'וידבר'** לרמוז על לימוד האיש, ולאחר מכן נאמר **'לאמור'**, לרמוז על הלימוד של האשה, שלומדת מבעלה את הלכות טהרה השייכות לה. ואותו הוא ילמד לה בלשון רכה ונעימה, כדי שתבין אותו היטב.

יום שני

בן אדם, אין לך כמה להתגאות...

הגאווה היא מידה מגונה מאד, חז"ל הפליגו בחובתו של אדם להזהר ממנה, ואמרו (ברכות מג) שהגאווה דוחק את רגלי השכינה, ועליו אומר הקב"ה: **'אין אני והוא יכולים לדור יחד'**.

מגן אביר יעקב בספרו 'פיתוחי חותם' מבאר את פסוקי נגע הצרעת, המחזרים בפרשתנו, על ענין מידת הגאווה:

'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת' - זו היא הגאווה, כי 'שאת' היא מלשון התנשאות, והגאווה מתנשא על כל הסובבים אותו.

והוסיפה התורה ואמרה עוד: **'ספחת או בהרת'**, והרמז בזה על כמה מינים של גאווה, כי כמו שבצרעת היו כמה דרגות ומינים של הנגע, כך גם בבעלי הגאווה יש כמה דרגות, אלו למעלה מאלו, ומכולן צריך אדם לברוח ולהתרחק.

והמשיך הכתוב עוד: **'והובא אל הכהן'**, לרמוז שמי שנוהג בגאווה, דנים אותו בבית דין של מעלה, ובראשם המלאך מיכאל, שהוא משמש ככהן גדול בבית המקדש של מעלה. וזה הוא הכהן, ומכולן צריך אדם לברוח ולהתרחק.

והמשיך הכתוב עוד: **'והובא אל הכהן'**, לרמוז שמי שנוהג בגאווה, דנים אותו בבית דין של מעלה, ובראשם המלאך מיכאל, שהוא משמש ככהן גדול בבית המקדש של מעלה. וזה הוא הכהן, ומכולן צריך אדם לברוח ולהתרחק.

והמשיך הכתוב עוד: **'והובא אל הכהן'**, לרמוז שמי שנוהג בגאווה, דנים אותו בבית דין של מעלה, ובראשם המלאך מיכאל, שהוא משמש ככהן גדול בבית המקדש של מעלה. וזה הוא הכהן, ומכולן צריך אדם לברוח ולהתרחק.

'וראה הכהן וטימא אותו' - או אז המלאכים, ובראשם מיכאל [שהוא נקרא 'כהן גדול' בקרב המלאכים], הם דנים אותו לכך חובה, והוא נענש על כך.

יום שלישי

גם בסתרי הלב, אל תתגאה!

הגאווה, היא מידה הראויה רק לקדוש ברוך הוא, מלך מלכי

